

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 110/20

Luksemburg, 18 września 2020 r.

Wyrok w sprawie C-265/19

Recorded Artists Actors Performers Ltd /
Phonographic Performance (Ireland) Ltd i in.

Prawo Unii stoi na przeszkodzie możliwości pozbawienia przez państwo członkowskie wykonawców będących obywatelami państw spoza EOG prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia należnego w związku z odtwarzaniem nagrań muzycznych

Spółka Recorded Artists Actors Performers Ltd (RAAP) jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami wykonawców, zaś spółka Phonographic Performance (Ireland) Ltd (PPI) jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami producentów fonogramów. Wspomniane organizacje zawarły umowę określającą zasady podziału pomiędzy wykonawców opłat licencyjnych należnych w Irlandii z tytułu publicznego odtwarzania w barach i innych miejscach publicznych lub z tytułu nadawania nagrań muzycznych, odprowadzonych przez użytkowników na rzecz PPI, oraz zasady, na jakich PPI przekazuje w tym celu część tych opłat RAAP. Strony spierają się co do treści postanowień tej umowy dotyczących opłat licencyjnych pozyskanych przez PPI w związku z odtwarzaniem nagrań muzycznych wykonywanych przez artystów niebędących ani obywatelami, ani rezydentami państwa członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

RAAP uważa, że wszystkie należne opłaty licencyjne podlegają podziałowi niezależnie od obywatelstwa i miejsca zamieszkania wykonawcy. Gdyby przyjąć stanowisko RAAP, wykonawcy z państw trzecich otrzymywaliby wynagrodzenie w Irlandii w każdym przypadku, podczas gdy, według PPI, która opiera się w tym względzie na przepisach prawa irlandzkiego, nie powinno tak być, gdyż irlandzcy wykonawcy nie otrzymują godziwego wynagrodzenia w państwach trzecich.

W wyroku z dnia 8 września 2020 r. Trybunał orzekł, że **w przypadku korzystania z fonogramów w Unii dyrektywa 2006/115¹ stoi na przeszkodzie możliwości pozbawienia przez państwo członkowskie wykonawców będących obywatelami państw spoza EOG prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia**. Trybunał wyjaśnił też, że zastrzeżenia zgłoszone przez państwa trzecie na podstawie traktatu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o artystycznych wykonaniach i fonogramach (WPPT) jako takie nie ograniczają prawa tych wykonawców do jednorazowego godziwego wynagrodzenia w Unii.

Chociaż takie ograniczenia mogłyby zostać wprowadzone przez prawodawcę Unii, pod warunkiem że byłyby one zgodne z prawem własności intelektualnej, które podlega ochronie na gruncie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („karta”), dyrektywa 2006/115 takowych nie zawiera, a w związku z tym stoi na przeszkodzie możliwości ograniczenia tego prawa przez państwo członkowskie względem wykonawców i producentów pochodzących z państw trzecich.

Trybunał podkreślił, że dyrektywa 2006/115 stoi też na przeszkodzie temu, by całe wynagrodzenie przypadało tylko producentowi danego fonogramu i nie było dzielone z wykonawcą, który miał udział w jego realizacji.

¹ Dyrektywa 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.U. 2006, L 376, s. 28).

Trybunał wskazał w pierwszej kolejności, że prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia zapewnia stosowanie w prawie Unii WPPT, w związku z czym nie może być ono zastrzeżone przez ustawodawcę krajowego tylko dla obywateli państw członkowskich EOG.

W tym względzie Trybunał orzekł, że dyrektywa 2006/115, która ustanawia prawo o charakterze kompensacyjnym należące do kategorii praw pokrewnych, wprowadza obowiązek zapewnienia godziwego wynagrodzenia, które ma być dzielone między producenta fonogramu a wykonawcę. Obowiązek ten powstaje z chwilą skorzystania z fonogramu lub jego powielenia w Unii. **Dyrektywa nie wprowadza żadnego warunku, zgodnie z którym wykonawca lub producent fonogramu powinni posiadać obywatelstwo państwa członkowskiego EOG, ani też innego warunku powiązania z jego terytorium, takiego jak miejsce zamieszkania, pobytu czy wykonania pracy twórczej lub artystycznej.**

Przeciwnie, zdaniem Trybunału z kontekstu i celów dyrektywy 2006/115, jak również z zasady pierwszeństwa umów międzynarodowych zawartych przez Unię wynika, że przepisy tej dyrektywy należy w miarę możliwości interpretować w sposób zgodny z WPPT. Trybunał podkreślił w tym względzie, że wspomniana umowa międzynarodowa stanowi integralną część porządku prawnego Unii i zasadniczo zobowiązuje Unię i jej państwa członkowskie do zapewnienia prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia także obywatelom innych umawiających się stron WPPT.

W drugiej kolejności Trybunał wyjaśnił, że zastrzeżenia zgłoszone przez państwa trzecie na podstawie WPPT nie prowadzą jako takie do ograniczenia w Unii prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia względem obywateli tych państw trzecich. Trybunał przyznał wprawdzie, że w świetle ustanowionej w konwencji wiedeńskiej² zasady wzajemności Unia i jej państwa członkowskie nie są zobowiązane przyznawać prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia w sposób nieograniczony. W ocenie Trybunału konieczność zapewnienia sprawiedliwych warunków wymiany handlowej nagraniami muzycznymi może uzasadniać ograniczenie prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia.

Niezależnie od powyższego omawiane prawo pokrewne stanowi jedno z praw własności intelektualnej i jako takie podlega ochronie na gruncie karty W konsekwencji, w myśl postanowień karty, wszelkie ograniczenia w korzystaniu z tego prawa muszą być przewidziane ustawą oraz być jasne i precyzyjne. Zdaniem Trybunału samo istnienie zastrzeżenia na podstawie WPPT nie spełnia tego wymogu. Z tego względu o wprowadzeniu takiego ograniczenia może zdecydować tylko prawodawca Unii, który posiada wyłączną kompetencję zewnętrzną w tym zakresie.

W trzeciej kolejności Trybunał orzekł, że już z samej treści przepisów dyrektywy 2006/115 wynika, iż wykonawcom i producentom fonogramów przysługuje prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia, które podlega „podziałowi” między nich. Z tego względu wspomniany przepis stoi na przeszkodzie możliwości pozbawienia przez państwo członkowskie wykonawcy prawa do jednorazowego godziwego wynagrodzenia.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

² Konwencja wiedeńska o prawie traktatów z dnia 23 maja 1969 r. (Recueil des traités des Nations unies, t. 1155, s. 331).